

RAZGOVORI MED PREDSTAVNIKI ZAR, SIRIJE IN IRAKOM

Pripravlja se ustanovitev arabske konfederacije

V Damasku in Bagdadu navdušenje, v Kairu previdnost

- Na pogajanjih je govora tudi o Jemenu in Alžiriji

Med visokimi predstavniki Združene arabske republike, Sirije in Iraka se v Kairu že od prejšnjega tedna vodijo razgovori, ki so v svetu vzbudili precejšnjo pozornost, ker nekako sovpadajo s korenitimi spremembami v vodstvu dveh izmed omenjenih držav. Dne 8. t. m. je bila v Siriji z državnim udarom odstranjena vlada, ki je v septembru 1961 prav tako z državnim udarom prevzela oblast v deželi in hkrati naredila konec politični enotnosti z Egiptom, do katere je prišlo leta 1958. Februarja tega leta pa je v Iraku izbruhnila revolucija, ki se je po nekaj dneh zaključila z zmago in smrtjo dotedanjega iraškega predsednika.

Če ob teh dogodkih še ni bilo jasno, kakšno je bilo njihovo ozadje, sedanji razgovori v Kairu dokazujejo, da sta obe revoluciji imeli tale skupni imenovalec: politično združitev vsega arabskega sveta. Gre, kot vidimo, za uresničevanje zamisli in programa najvažnejše arabske države — Egipta ali ZAR — in zlasti predsednika Naserja.

Leta 1961, ko se je Sirija ponovno ločila od Egipta, se je zdelo, da je gibanje za arabsko združitev prejelo hud in morda nepopravljiv udarec. Od tedaj je poteklo komaj dobro leto, ko že obstajajo otipljivi znaki, da je to gibanje dobilo novega in še večjega zagona.

NACELEN SPORAZUM DOSEŽEN

»Od samega začetka — pravi proglas nove sirske vlade — se je sirska revolucija istovetila z revolucionarnimi, naprednimi in socialističnimi težnjami ZAR. Tri arabske dežele — ZAR, Irak in Sirija — so se odločile, poiskati stične točke v enotnosti, ki bi bila izraz volje vsega arabskega sveta. Revolucionarna vlada zato proglašala, da je njena glavna naloga vključitev Sirije v zvezo z ZAR in Irakom. Priključili bi se ji lahko tudi Alžirija in Jemen.«

Po prvem delu razgovorov, ki so trajali tri dni in so se zaključili konec prejšnjega tedna, so odposlanci treh držav že dosegli načelen sporazum o potrebi, da se države združijo v zvezo. Odposlanstvo Iraka se je zavzemalo, da bi že od vsega začetka ustanovili zvezo petih arabskih držav (ZAR, Irak, Sirija, Jemen in Alžirija), a se zdi, da je ta predlog propadel, češ da le v prvih treh državah obstajajo danes pogoji za uresničenje takšne zveze.

Sirsko odposlanstvo se zavzema za takojšnjo ustanovitev nekakšne konfederacije treh

držav, ki naj bi imela skupno osrednjo vladno in osrednji parlament, a vsaka članica bi tudi v bodočnosti ohranila svojo samobitnost. Predlog o ustanovitvi takšne konfederacije bi pa moral biti odobren z ljudskim glasovanjem.

Zanimivo je, da najbolj vneti poborniki čimprejšnje združitve omenjenih arabskih držav niso danes Naser in njegovi sodelavci, temveč revolucionarji, ki so pred kratkim prevzeli oblast v Iraku in Siriji. Iz pisanja kairskega tiska je razvidno, da je Naser pri razgovorih kazal največjo previdnost, in opozarjal, da pri reševanju tega problema ne smejo odločati čustva, temveč razum.

ZAKAJ PREVIDNOST?

Naserjeva previdnost je razumljiva, saj je nedavna ločitev Sirije pomenila zanj hud udarec, a je bila zanj hkrati dobra šola. S sedanjim sirskega predsednikom pa ima Naser odprte še posebne račune zaradi njegovega obnašanja za časa secesije in tudi zaradi stališča, ki ga je v septembru leta 1961 zavzela njegova stranka. Zaradi teh in še mnogih drugih razlogov je razumljivo, da se vprašanje ustanovitve zveze ne more rešiti v nekaj dneh.

Jasno je, da pri celotni zadevi ni toliko

važna formalna ustanovitev zveze, temveč prihaja v poštev predvsem vprašanje, kako in s kakšnimi sredstvi zagotoviti in zjamčiti novoustanovljeni politični edinici življenje. V Damasku in Bagdadu menijo, da je enotnost zveze zjamčena, če se sprejme tole načelo: v primeru, da bi v eni izmed držav-članic nastala kakšna imperialistična in reakcionarna zarota, imata ostali dve članici pravico in dolžnost, da jo z vojsko zatreta. ZAR, ki je v vojaškem pogledu zdaleč najmočnejša država, bi to načelo lahko sprejela, a se kljub temu ne zadovoljuje s takšno rešitvijo. V Kairu namreč poudarjajo, da bodoča politična edinica ne sme biti zveza treh vlad, temveč zveza treh držav, kar pomeni, da se mora zanjo izreči večina prizadetega ljudstva.

Kot vse kaže, bo Naser zahteval, naj se razčistijo mnoga vprašanja, preden bo sprejel predloge, ki mu jih postavljajo sedanji voditelji ostalih dveh držav.

Zelo važno je nadalje, kakšni bodo v zvezi odnosi med različnimi političnimi silami in strankami. V Združeni arabski republiki je dovoljena ena sama stranka, medtem ko imata Irak in Sirija večstrankarski sistem. Doslej še ni nič znano, kako nameravajo to vprašanje rešiti. Zdi se pa, da je to predmet pogajanj, ki se ta teden vodijo v Kairu.

Potek pogajanj pozorno spremljajo tudi v Ameriki

Kot poročajo tuji dopisniki, bi Naser sprejel zvezo, ki bi imela skupno vladno in skupni parlament ter bi smela odločati le o zunanji politiki, vojaških in socialnih vprašanjih. Vsaka država-članica pa bi ohranila svojo vrhovnost, svojo vladno in svoj parlament. V notranjepolitičnem življenju bi torej ne bilo poenotenja in bi vsaka država smela samostojno odločati o lastnem političnem ustroju.

Da bi naši bralci bolje razumeli, kaj se pripravlja na Bližnjem vzhodu, navajamo nekaj najvažnejših zemljepisnih in drugih podatkov o Iraku in Siriji, ki se zavzemata za tesno politično zvezo z ZAR.

Irak obsega nižinsko območje ob rekah Evfrata in Tigrisa ter del arabsko-sirske visoke planote. Njegovo ozemlje meri skoraj 430.000 kv. km. Najvažnejše bogastvo je nafta, ki teče po naftovodih do sredozemskih pristanišč. Samostojna država je postal leta 1932. Ima nekaj več kot 5 milijonov prebivalcev. Glavno mesto je Bagdad.

Sirija se razteza po Prednjem delu Azije med Evfratom in obalo Sredozemskega morja, Malo Azijo in Arabskim polotokom. Država ima 181.333 kv. km ter nekaj več kot 3 milijone in 500 tisoč prebivalcev. Glavno mesto pa Damask. V deželi pridelujejo pšenico, ječmen ter goje vinsko trto in južno sadje. Sirija je samostojna država od leta 1941.

Če bo prišlo do združitve z ZAR, bo nova politična edinica imela približno 40 milijonov prebivalcev in bo obsegala ozemlje okrog 1 milijona 600 tisoč kv. km, to je petkrat večje od Italije.

Razgovore v Kairu pozorno spremljajo zlasti v Washingtonu. Po mnenju Amerikancev pomenijo ti razgovori nov činitelj v hitrem razvoju dogodkov na Srednjem Vzhodu. Po uradnih pojasnilih bo politika ameriške vlade ostala takšna, kot jo je pred kratkim opisal državni sekretar za zunanje zadeve Dean Rusk. To bi bilo v kratkem

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 24. marca, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski zbori; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Trije bratje morajo po svetu«, pravljica (Franc Jeza), igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem. Cerkveni zbor iz Rojana; 12.15 Vera in naš čas; 17.00 Kinoklub, filmski svet v besedi in glasbi; 18.30 Poklici in razvedrila: »Fotografiranje« (Modest Sancin); 21.00 Iz slovenske folklorne: »Sonce in luna mrči, tud' z Jezusom trpi« (Lelja Rehar); 21.30 Sodobna simfonična glasba.

• PONEDELJEK, 25. marca, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne: »Sonce in luna mrči, tud' z Jezusom trpi« (Lelja Rehar); 18.00 Pianist Georg Alexandrov; 18.30 Nove plošče resne glasbe (Piero Battalino); 19.00 Radijska univerza — Aljoša Vesel: Avtomobil. »Načrtovanje in izdelava transmisije«; 19.30 Postni govori — Dr. Jože Prešeren: »Kristus — Dobrota do ubogih in bolnih«; 20.30 G. Rossini: »Grof Ory«, opera v dveh dejanjih.

• TOREK, 26. marca, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Anton Bruckner: Te Deum za soli, zbor in orkester; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih. Nikolaj Vasiljevič Gogol: »Vij« (Franc Terseglav - Josip Tavčar); 21.30 Mirca Sancin: »Mladinske klavirske skladbe«, pri klavirju skladateljica; 22.00 Misli in nazori.

• SREDA, 27. marca, ob: 12.00 Brali smo za vas; 18.30 Jugoslovanski skladatelji; 19.00 Higiene in zdravje s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Vojna tajna«, radijska komedija (Boris Grabnar), igrajo člani SG v Trstu; 22.00 Giuseppe Verdi: Stabat Mater za soliste, zbor in orkester.

• ČETRTEK, 28. marca, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih. Nikolaj Vasiljevič Gogol: »Vij« (Franc Terseglav - Josip Tavčar); 18.00 Italijanščina po radiu; 19.00 Širimo obzorja: »Kdaj in kako je nastalo življenje na zemlji« (Rafko Vodeb); 20.30 Simfonični koncert orkestra tržaške filharmonije. Približno ob 21.35 Knjižne novosti — Martin Jevnikar: »Božidar Borko in njegova knjiga Na razpotjih časov«.

• PETEK, 29. marca, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Sopranistka Ileana Bratuš. Na sporedu so samospeli Brede Šček; 18.30 Tržaški skladatelji; 19.00 Radijska univerza — Vidar Cesarini Sforza: O pojmu pravice in njegovi zgodovini: »Božja pravica«; 19.30 Postni govori — Dr. Rudolf Klinec: »Kristus — Dobrota do grešnikov«; 20.30 Gospodarstvo in delo 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele in črtice — Fernando Namora: »Tihotapci« (Josip Tavčar).

• SOBOTA, 30. marca, ob: 12.00 Zimski turistični razgledi; 13.30 Pomlad v lahki glasbi; 15.30 »Leonarda«, igra v štirih dejanjih (Björnsterne Björnson - Nada Konjedic), igrajo člani RO; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o vesoljnem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzorik; 20.45 Zbor Emil Adamič iz Ljubljane.

TEDENSKI KOLEDARČEK

24. marca, nedelja: Simon, Gabriel
25. marca, ponedeljek: Ozn. M. D., Minka
26. marca, torek: Maksim
27. marca, sredo: Rupert
28. marca, četrtek: Janez
29. marca, petek: Ciril
30. marca, sobota: Branimir

SMRT ANGLEŠKEGA PISATELJA

V Oxfordu je umrl slovit britanski socialni delavec in socialni pisatelj lord Beveridge.

William Henry Beveridge se je rodil leta 1879 v Indiji kot sin britanskega uradnika. Studiral je moderne literature, med zadnjo vojno pa je izdelal osnovne načrte za britansko socialno politiko v povojnem času. Veljal je za enega glavnih strokovnjakov za socialne zadeve in kot takšnega so ga britanske vlade pogosto prosile za nasvete. Med njegovimi glavnimi stvaritvami je takojmenovani Beveridgijev načrt iz leta 1942, ki predstavlja obsežno shemo za ljudsko socialno zavarovanje in pa knjiga, »Polna zaposlenost v sodobni družbi«, ki je iz leta 1944.

Alžirija in francoska bomba

V ponedeljek so francoski tehnični oddelki ukazali razstreliti svojo osmo atomsko bombo. Poskus se je izvršil v Sahari na atomskem vežbališču pri Tamaourassetu. To ozemlje pripada danes alžirski republiki. Zato je tudi alžirska vlada poslala v Pariz ogorčen protest, češ da Francija krši alžirsko nevtralnost. Odločen ugovor proti francoskim atomskim poskusom na afriških tleh je poslal tudi maroški kralj.

Francoski minister za informacije pa pojasnjuje, da ima Francija po dogovorih v Evianu z Alžirijo pravico izvrševati še skozi pet let atomske poskusne razstrelitve na saharskih oporiščih.

Alžirski predsednik Ben Bella je sklical ustavodajno skupščino z namenom, da se

spremenijo vojaške klavzule v evianskem dogovoru. Kot kaže, bo eksplozija saharske bombe še dolgo odmevala po Sredozemlju.

—0—

NEMŠKE CEVI

Zahodnonemška vlada je v petek zvečer dokončno zavrnila zahtevo porurskih koncernov »Mannesmann«, »Phönix-Rheinrohr« in »Hoesch«, naj bi jim dovolili, da bi nadalje prodajali jeklene cevi za naftovode in plinovode Sovjetski zvezi in drugim vzhodnoevropskim državam. Predstavnik bonnske vlade je izjavil, da so tako sklenili »iz zunanjepolitičnih razlogov« in »zaradi varnosti Zahoda«.

Vprašanje embarga na jeklene cevi že dalj časa razburja zahodnonemško javnost in poslovne kroge. Embargo je namreč pripočel stalni svet Atlantskega pakta v Parizu, češ pri jeklenih cevah gre za strateški material, ki krepi sovjetsko gospodarsko in vojaško moč.

JUGOSLOVANSKI EMIGRANTI

Odkar je Zvezna ljudska skupščina — poroča jugoslovanski dopisni urad Tanjug — marca lani sprejela zakon o amnestiji, se je približno 50.000 emigrantov obrnilo s prošnjo, da bi uredili vprašanja glede svojih odnosov do Jugoslavije. Emigranti so se obračali na jugoslovanska diplomatska-konzularna predstavništva v tujini in na pristojne organe v državi, bodisi neposredno ali pa preko svojih družin.

NOVA JUGOSLOVANSKA USTAVA

Komisija za ustavna vprašanja je dokončno sprejela osnutek zakona o uveljavljanju ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije. Komisija je sprejela tudi poročilo o delu za redakcijo osnutka ustave in sklenila osnutek ustave poslati Zvezni ljudski skupščini.

KITAJSKI TEHNIKI V ZAH. NEMCIJI

V Zah. Nemčiji je prišla tehnična komisija komunistične Kitajske, ki bo proučevala zahodnonemške metode pri proizvodnji posebnih vrst jekla. To je v zadnjih štirih letih prvi obisk kakšne kitajske delegacije v Zah. Nemčiji. Predsednik Zveze zahodnonemškega gospodarstva Wolf von Amerongen je izjavil, da je zadnje čase poleg Kitajske tudi Albanija »zelo aktivna v prizadevanju, da bi navezala gospodarske stike z Zahodno Nemčijo«.

OGROMNA SKODA ZARADI POPLAV

Izvršni svet LR Srbije je na podlagi prvih cenitev ugotovil, da znaša neposredna škoda, ki so jo napravile poplave v Srbiji, približno 15 milijard dinarjev. Škoda pa je še večja, ker je v veliki meri prizadeto gozdarstvo, zlasti v preskrbi s potrebinami in surovinami ter izvozu blaga.

Razgovori v Kairu

(Nadaljevanje s 1. strani)

stališče, da je arabska enotnost zadeva arabskih držav in da Washington nima nič proti njihovemu zbliževanju, če se bo ta proces odvijal brez zunanjega vmešavanja in ob hkratnem spoštovanju neodvisnosti in suverenosti sosednjih držav.

Napad na Kubo

Proti Castrovi vladavini na Kubi sta v odprtem boju dve politični skupini. Svoja organizacijska in vojaška središča imajo v tujini. Mlajši proticastrovski borci so združeni v zvezi »Alpha 66«. Druga, bolj politična organizacija, nosi ime »Druga narodna fronta Escambray«.

V nedeljo zjutraj sta se dva topničarska čolna teh organizacij približala severni kubanski obali pri pristanišču Isabella de Sagua in sta začela obstreljevati neko sovjetsko ladjo, ki je raztovarjala blago. Po zadnjih poročilih je bilo več sovjetskih mornarjev ubitih. Uporniki proti Fidelu Castru nastopajo tudi v pogorju Camagueyu, od koder je sedanji kubanski voditelj začel svojo revolucijo.

Sovjeti obdolžujejo ameriško vlado, da podpira protirevolucionarje. Ameriško zunanje ministrstvo je pa izjavilo, da obsoja take vrste podvigov, ki nič ne zaležejo. Jasno pa je vsakomur, da je Kuba le šahovnica, na kateri premikajo drugi šahovske figure.

SPOMENICA OSMIH NEVEZANIH DRŽAV

Po sestanku predstavnikov osmih nevezanih držav — članic razorožitvenega odbora OZN je nigerijski delegat Mbu izjavil, da so pripravili spomenico, s katero žele spodbuditi pogajanja o prepovedi jedrskih poskusov. Spomenice ne bodo objavili niti izročili odboru, dokler je ne potrdijo njihove vlade, pričakujejo pa, da bo to sredi ali konec tega tedna. Po izjavah teh predstavnikov ne vsebuje spomenica samo pozivov k pogajanjem kot prej, marveč tudi misli in predloge, kako naj predstavniki Vzhoda in Zahoda nadaljujejo pogajanja, ki so zaradi njihovih nesoglasij in nepopustljivosti v zvezi z nadzorstvom zašla v slepo ulico, ter je zato popolnoma nov korak, ki jim bo pomagal, da se sporazumejo.

SVICA BREZ ŽELEZNISKIH ZAPORNIC

Na cestnih prelazih čez železnico se pogosto dogajajo prometne nesreče, čeprav so prehodi zavarovani z zapornicami. V Švici kmalu ne bo več križišč ceste in železnice. Letos so nadomestili zapornice z mostovi in s podvozi na 60 krajih, za prihodnje leto napovedujejo takšno preureditev na nadaljnjih 60 križiščih železnice z asfaltno cesto, potem pa bodo odpravili še preostale železniške zapornice.

Sestanek 7 predsednikov

V glavnem mestu srednjoameriške republike Kostarika se je ameriški predsednik Kennedy sestal v ponedeljek s predsedniki šesterih republik Srednje Amerike. Njihovo zborovanje ima večji pomen, kot se zdi na prvi pogled. V prvi vrsti gre za zajezitev sovjetskega vpliva v teh republikah in v Južni Ameriki. Kennedy je v uvodnem govoru dejal, da je treba zgraditi okoli Kube močan zid, toda ne iz kamna in bodeče žice, marveč iz ljudi, odločnih v obrambi svoje svobode in vrhovnosti. Prvi pogoj za to vrsto obrambe je pa izboljšanje življenjske ravni prebivalcev.

Prva svetnica ZDA

V nedeljo je sveti oče proglasil za blaženo, med velikimi svečanostmi v baziliki sv. Petra, prvo državljanko iz Združenih držav Amerike Elizabeto Bayley-Seaton. Rodila se je leta 1774 v New Yorku v protestantski družini. Dolgo let je živela s svojim možem v Livornu. Po svoji smrti je oče zapustil ženo s petimi otroki v popolni revščini. Vdova se je vrnila v domovino, kjer je morala krvavo delati, da je zredila in vzgojila svoje otroke. Leta 1804 je prestopila v katoliško vero iz globokega notranjega in socialnega prepričanja. Kljub veliki družini je svetnica začela zbirati za nemarjeno deco v najbolj zapuščenem njujorškem predmestju. Čez nekaj let se je preselila v Baltimore, kjer je na neverjetno podjeten način zgradila šole, bolnišnice in delavnice za zapuščeno žensko mladino. Ustanovila je tudi red »sestra sv. Jožeta« ali jožefink, ki ima za poglobitveni namen zbiranje in vzgajanje osirotelih deklic. Red se je razširil po vseh velikih ameriških mestih in njegova socialna delavnost zbuja zanimanje in priznanje vse ameriške javnosti. Ustanoviteljica reda, mati Elizabeta Seaton je umrla v sluhu svetosti, kar izpričujejo tudi mnogi čudeži, ki so se zgodili po njeni priprošnji.

SPREMEMBE V SOVJETSKI VLADI

Vrhovni sovjet v Moskvi je zadnje čase odredil več sprememb na vrhuncih vlade. Ustanovil je najvišji gospodarski svet, ki ga vodi Dimitrij Ustinov. Pomen te gospodarske »vlade« v Sovjetski zvezi je razviden tudi iz položaja Ustinova, ki je enak prvemu namestniku zunanjega ministrstva. Druga dva sta Kosigin in Mikojan, ki pa imata bolj politične funkcije.

Na isti položaj je imenoval vrhovni sovjet tudi Leonida Smirnova, ki je predsednik državnega odbora za obrambno tehniko.

HLADNA KRI

V ameriškem mestu Lincolnu je dirigent Maurice Jacobson vodil cerkveni orkester pred številnim in odličnim občinstvom. Prišli so že do polovice koncerta, kar naenkrat pa zdrknejo dirigentu — hlače do kolena. Občinstvo pa v smeh, ko je pokazal dvorani spodnjice. On je pa z levico zgrabil za hlače in z desnico tako odločno nadaljeval taktiranje, da so jo godci kar marljivo rezali dalje in se je kmalu smeh poleg. S hlačami v rokah je Jacobson prišel srečno do konca.

V ta namen je potrebno, da se vse te republike povežejo — po predsednikovem predlogu — v gospodarsko zvezo z Združenimi državami. Vseh pet držav, med katere bodo pritegnili tudi Panamo, namerava ustanoviti denarno in carinsko zvezo, poleg tega pa še ustvariti enotne pogoje za kulturno povzdigo teh zaostalih ameriških republik. Kennedy je obljubil široko denarno in moralno pomoč, da se bodo ti načrti čimprej uresničili.

—0—

DOLGOVI RASTEJO

Finančne skrbi Organizacije združenih narodov so z dneva v dan večje. V sredo je tajništvo OZN izdalo poročilo, ki pravi, da znašajo dolgovi te mednarodne organizacije velikansko vsoto 121 milijard in 900 milijonov lir. Organizacija namreč deluje samo s pomočjo stalnih prispevkov držav-članic. Na to svojo dložnost pa pozabljajo predvsem velike države. Na tekočem z dolžnimi prispevki so samo Islandija, Finska in Nizozemska.

Največ stroškov požrejo mednarodni vojaški oddelki, katere mora OZN pošiljati v različne kraje za varstvo in obrambo reda.

Pozabljeni borci

Po otokih Tihega oceana živi še danes razkropljenih nekaj sto japonskih vojakov, ki se skrivajo po džunglah. Do njih še ni prišla novica, da se je Japonska 15. avgusta leta 1945 popolnoma vdala. Vojno poveljstvo jih je poslalo kot saboterje in tajne obveščevalce po vseh tistih otokih. Oni se še vedno »bore« za mikada in državo vzhajajočega sonca in ne verjamejo, da je Japonska kapitulirala. V nepreiskanem pragozdu Mindanaua živi še 200 takih zgubljenih vojakov. Streljajo na vsakogar, ki se jim približa in se nočejo vdati.

„Človek ni suženj ekonomije“

Splošna stavka rudarjev v Franciji se nadaljuje z neizprosno nujnostjo. Sobotna pogajanja med vlado in stavkajočimi so se razbila. Vlada še vedno misli, da bo upognila delavstvo s prisilno mobilizacijo. Nalotela pa je na hud odpor še pri drugih javnih nameščencih, ki so začeli solidarno podpirati rudarske družine. Samo učiteljski sindikat je zbral skoro 13 milijonov lir za ta namen.

Največjo moralno in materialno podporo so pa delavci dobili od strani Cerkve. Zbor francoskih kardinalov in škofov je slovesno izjavil, da stoji na strani delavcev, kajti »človek ni suženj ekonomije, ampak je ta v službi človeka«. Ko je prvi škof, msgr. Hughe iz Arrasa, objavil pastirsko pismo v prid delavcem, je De Gaulle vzkliknil: »Saj je norec!« V nedeljo je pa katoliški dnevnik »Croix« pisal, da se ne sme nihče zasidirati sam v svojo pravico, kajti pravičnost je soglasje pravic obeh taborov. Obenem je podčrtal poziv vseh škofov, naj vsi verniki prispevajo za pomoč stavkajočim. Prisilni mobilizaciji bo odgovorila prostovoljna mobilizacija človeške solidarnosti!

PRAVICE ČLOVEKA

Predstavniki mednarodne organizacije dela je v razpravi na komisiji Združenih narodov za pravice človeka izjavil, da izmed 21 članic odbora za pravice človeka 9 držav še ni ratificiralo konvencije o rasni diskriminaciji, 10 držav pa konvencije o prisilnem delu. Komisija zahteva, naj vse članice OZN čimprej ratificirajo ti konvenciji. Razprava je potekala v zvezi z načrtom za proslavo deklaracije o pravicah človeka.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

Avtomatizacija in kruh

Tehnični napredek v proizvodnji je dosegel že tako stopnjo, da resno ograža življenjske možnosti tisočeri delavcev. Avtomatizacija ali samodelavnost strojev, ko ni več potreben poseg človeške roke, da se gibljejo in vrtijo, povzroča popolnoma upravičen strah, da bo stroj vrgel delavce na cesto in njihove družine v bedo in pomanjkanje. Kar naj bi bilo človeštvu v pomoč, mu utegne postati poguba, če se ne bodo vlade in sociologi pravočasno zavedli te nevarnosti.

Pokažimo na nekaterih vzgledih, kako je s to zadevo, ki je najbolj pereča prav v deželi blagostanja, v Severni Ameriki.

Na ameriški Atlantski obali je v obratu 5000 večjih tovornih pristanišč za nakladanje in razkladanje ladijskih tovorov. Nad 75.000 pristaniških delavcev si tam služi kruh; prištejmo poleg še njih družine in dobimo nad četrt milijona ljudi, ki so odvisni od pristaniškega zaslužka. Pristaniške družbe so pa zadnje čase uvedle avtomatične razkladalne naprave, od katerih vsaka

opravi toliko dela kot 20.000 težakov. Odvišne delovne moči so že odslovili.

Nekaj podobnega se godi v velikih tiskarnah. Tam so vpeljali posebne rentgenske fotografske aparate, ki rokopolos posnamejo in ga prenesejo naravnost na tiskarsko ploščo. Stavci na roko in na linotyp postanejo brezpotrebni in brezposelni. Pri zadnji stavki tiskarjev je poleg mezd igralo prav to vprašanje grozeče brezposelnosti prvo vlogo.

(Nadaljevanje na 9. strani)

VOJNE ŽRTVE

Zadnja svetovna vojna je tudi med italijansko duhovščino pobrala na stotine žrtv: nič manj kot 729. V tem številu je vseh 9 škofov, 279 župnikov, 148 vojaških kaplanov. V ječah jih je umrlo 31, po koncentracijskih taboriščih 18, postrelili so jih kot talce ali podobno tudi 280. Drugi so umrli zaradi bolezni, ki so se jih nalezli v ječah, taboriščih in na bojiščih.

Tržaškega

Volitve v poslansko zbornico:

TRI KANDIDATNE LISTE ZAVRNJENE

Osrednji volilni urad v Trstu, kateremu je bila zaupana naloga, da pregleda predložene kandidatne liste in ugotovi, ali so sestavljene po zakonskih predpisih, je v torek zaključil svoje delo. Od 12 predloženih list so bile kar tri zavrjene. Gre za listo Fronte vsedržavne obnove (FRN), listo Stranke ital. upokojencev (PAPI) in listo Gibanja za neodvisnost STO (MITLT).

Vse te liste so bile predvsem zato zavrjene, ker podpisniki niso poleg priimka in imena lastnoročno navedli tudi datuma in kraja rojstva. Ugotovljene so bile nadalje še nekatere druge pomanjkljivosti in nerednosti, zaradi česar se omenjene liste po vsej verjetnosti ne bodo mogle udeležiti volitev v poslansko zbornico. Zadnjo besedo pa ima sedaj volilni urad pri kasijskem sodišču v Rimu, na katerega lahko zastopniki zavrženih list vložijo priziv.

Ce ne bo novih sprememb, se bodo volitev v poslansko zbornico na Tržaškem udeležile naslednje politične organizacije (vrstni red je odvisen od dneva predložitve posameznih list): KPI (komunisti), DC (demokristjani), PSDI (socialdemokrati), MSI (novofašisti), PLI (liberalci), PSI (socialisti), SSL (Skupna slovenska lista), PRI (republikanci) in PDIUM (monarhisti).

Tržaški občinski svet:

NAČRT, KI BO POVZROČIL SKODO SLOVENSKIM PREBIVAVCEM

Na ponedeljkovi redni seji tržaškega mestnega sveta se je zaključila razprava o načrtu, ki ga je na eni prejšnjih sej obrazložil podžupan Cumbat in ki predvideva razlastitev oziroma nakup okrog 100 ha zemljišča, na katerem se bodo v prihodnjih 10 letih zidale ljudske hiše (približno 6.000 stanovanj). Po tem načrtu bi se ta gradbena dejavnost razvijala v tehle predelih tržaške občine: v Rocolu, v Barkovljah-Bovedu, pri Sv. M. M. Spodnji in v okolici Rovt.

V občinskem svetu je opozicija poudarila, da so ti predeli ponesrečeno izbrani, ker se bodo delavci, ki jim bodo stanovanja dodeljena, preveč oddaljili od službenih mest. Zato bi bilo mnogo bolje, če bi ljudske hiše gradili v mestu samem. Odbor je te pripombe upošteval samo, kar zadeva Barkovlje-Boved.

V razpravo o tem važnem vprašanju je posegel tudi svetovavec Skupne slovenske dr. Simčič, ki je med drugim dejal: »Področje Rocola in Sv. M. M. Spodnje je po mojem mnenju preveč oddaljeno tako od središča mesta kot od najvažnejših delovnih središč, kar pa ni v skladu z namenom, ki ga zakon o gradnji ljudskih hiš zasleduje. V pošteb bi lahko prišlo le področje od Kolonkovca proti Rovtam, a bi v tem primeru morali razlastiti premnoge majhne posestnike, ki živijo od svoje zemlje. Samo odbornikovo poročilo priznava, da so posestniki tamkajšnjih zemljišč kmetovavci, oziroma vrtnarji, vinogradniki in sadjarji. Preden bi se odločili za gradnjo stanovanj

na tem področju, bi morali vsekakor proučiti druge možnosti, kar pa se ni naredilo. Občina namerava plačati ta zemljišča 3000 lir ali še mnogo manj za kv. meter. Na ta način bodo hudo prizadeti ne kakšni bogataši, veleposestniki itd., temveč prav revno ljudstvo, majhni posestniki, ki so od svojih prednikov podedovali hišico z večjim ali manjšim vrtom.

Mnenja sem, da bi za gradnjo ljudskih hiš morala priti najprej v poštev še neizkoriščena zemljišča v Starem mestu. Zakaj bi bilo potrebno decentralizirati prebivalstvo, če se lahko zida v samem mestnem središču? V Starem mestu so cele ulice prazne. Zakaj se ne porušijo tiste bajte in se na njih mestu ne sezidajo nova, moderna stanovanja?

Končno menim, da v Trstu ni takšnega prirastka prebivalstva kot v drugih mestih, kar bi opravičevalo gradnjo 6.000 novih stanovanj in vrh tega še v krajih, ki so zelo oddaljeni od mestnega središča.

Dr. Simčič je zaradi teh razlogov glasoval proti predloženemu načrtu, medtem ko so se komunisti in socialisti glasovanja le vzdržali. Odborov predlog je bil sprejet z glasovi večinskih strank, katerim so se pridružili še liberalci.

Nabrežina:

PRIPRAVE ZA TURISTIČNO SEZONO

Devinsko-nabrežinski občinski odbor je v ponedeljek posvetil sejo problemom tujškega prometa. Seje sta se udeležila tudi predsednik novega turističnega urada za Sosljan in Devin Lenarduzzi in predstavnik Pokrainske ustanove za turizem dr. Apollonio.

V razpravi je bil najprej načrt del, ki jih namerava občina izvesti pred začetkom letošnje sezone. V ta namen je na razpolago skupno 6 milijonov 200 tisoč lir, ki jih bodo potrošili za naslednja dela: ureditev in asfaltiranje trga pred železniško postajo v Vižovljah, asfaltiranje vseh cest v seslanskem pristanišču, asfaltiranje in ureditev trga ter postajališča v Sosljanu, nakup in postavitve klopi na raznih mestih v turističnem predelu občine.

Sestavljen je bil nadalje načrt manjših, olupševalnih del v Sosljanu, Devinu in Stivanu, kot so ureditev gredic, nasadi cvetic in lepotečnega grmičevja. Občina in turistične ustanove bodo podprle prizadevanja, da bi v turističnem predelu občine imeli poleti kino na prostem. Urad za turizem bo zaprosil pristojna oblastva, naj dovolijo, da bi se v seslanskem pristanišču odprla dva kioska, kjer bi prodajali brezalkoholne pijače.

Sklenjeno je končno bilo, naj se v predlog gospodarskega načrta 1963/64 vključi postavka nadaljnjih 10 milijonov lir za dela, ki zanimajo turizem.

Celotni predlog gospodarskega načrta za leto 1963/64 predvideva vrsto del za skupno vrednost 115 milijonov lir. Od teh je 20 milijonov predvidenih za občinske ceste, 40 milijonov za razširitev italijanske osnovne šole v Sosljanu, 5 milijonov za popravila

lo občinskih in cerkvenih poslopij ter 30 milijonov za zgradnjo osnovnih šol v Slivnem in Stivanu.

GOSTOVANJE GLASBENE MATICE

V ponedeljek zvečer je tržaška Glasbena Matica priredila v Beogradu svoj prvi koncert v inozemstvu. Glasbena Matica je dosegla s svojim nastopom prodoren uspeh. Izbrano občinstvo je navdušeno ploskalo zlasti v drugem delu, ko je zbor in orkester podajal Kjudrovo kantato »Kontovel« in Vrabčevo »Zdravico« za moški zbor in orkester, katero smo slišali tudi v Gorici in v Trstu.

Zastopstvo Glasbene Matice je sprejel tudi italijanski veleposlanik Alberto Berio. V daljšem razgovoru so se tržaški gostje zadržali tudi v predsedstvu sveta za kulturo. Povsod se je poudarjala potreba po medsebojnem gostovanju kulturnih skupin iz Italije in Jugoslavije.

NOV ZDRAVNIK

Pred kratkim je na vseučilišču v Padovi diplomiral iz zdravilstva g. Rafko Dolhar. Novi zdravnik je sin dr. Lojzeta Dolharja, zdravnika v Trbižu, ki izhaja iz znane in ugledne družine pri Sv. Ivanu v Trstu.

Dr. Rafko Dolharju za uspeh toplo čestitajo številni prijatelji in znanci ter mu želijo mnogo uspehov v njegovem poklicu. Tem čestitkam in željam se pridružuje tudi Novi list.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V nedeljo, 24. marca, ob 17. uri na Kontovelu, v torek, 26. t.m., ob 20.30 v kino dvorani v Škednju

Klabund

»KROG S KREDO«

Kitajska pravljica igra v štirih dejanjih

Beneška Slovenija

PODBONESEC

Prenagla in divja vožnja, zlasti nedeljskih izletnikov, je že marsikdaj povzročila hude in smrtno nevarne nezgode. V nedeljo sta jo hudo izkupila prav zaradi nepotrebne hitrice dva mladeniča iz naše sosesčine blizu obmejnega prehoda pri Stupici. Na motornem kolesu sta pridivila od bloka mladeniča Elija Šturma in Viktora Cuka, ki je sedel na zadnjem sedežu. Na ostrem ovinku sta se zaletela v avto, ki je privozil z nasprotne strani. Potnikom v avtu se ni nič hudega zgodilo. Prav resno sta se pobila oba fanti. Orožniki so poskrbeli, da so ju hitro prepeljali v čedadsko bolnišnico. Za Cuko imajo malo upanja, da bo okrevljal.

SREDNJE

Cim bolj se bližajo volilni dnevi, tem bolj nas obiskujejo veljaki različnih strank in skupin, da bi si pridobili tudi naše glasove za svoje candidature. V nedeljo je prišel na politični obisk v Gornji Tarbij tudi senator Pelizzo. Sprejel ga je srednjski župan Bergnach in občinski svetovavci. V posebni dvorani županstva je bil volilni shod. Senator je govoril o splošni politiki demokršćanske stranke in še posebej o prizadevanju vlade, da tudi našim krajem priskoči na pomoč. V razgovor so posegli tudi občinarji, katerim je Pelizzo odgovarjal na stavljena vprašanja. Vseh pa le ni zadovoljil, ker je še premnogo potreb, za katere je imela oblast gluha ušesa. Samo z volilnimi obljubami pa te potrebe ne bodo zginile iz naših vasi.

STIKI Z MESCANI

Goriški mestni odborniki se večkrat oglašajo po mestnih četrtih in zbirajo meščane na pogovore glede potreb prebivalcev. Zamisel je hvale vredna in pride na teh sestankih tudi do marsikaterne koristne pobude.

Prejšnji teden sta se zglasila odbornika Podbersig in Lupieri na Placuti, kamor sta povabila na razgovor meščane s placutarskega in livadarskega okraja. Odbornik za javna dela Lupieri je povedal, da je občina pripravila triletni načrt za bitumiranje mnogih stranskih cest po Livadi in v severni mestni četrti. Dela bodo zahtevala 50 milijonov lir stroškov. Naknadno bodo porabili še 297 tisoč lir za popravilo razsvetljave in kanalizacijo še drugih občinskih poti v tem okraju.

Niso pa še v načrtu dela za ureditev ulic Levada, zgornjega konca ulice Palladio in Campi ter stranskih odcepov. Prebivalci na tem koncu si tudi želijo prepotrebne smetišča za odmetavanje konservnih škotel, razbite steklenine, papirja in podobnih odpadkov, katerih ni mogoče metati v gnojne jame. Pomanjkanje večje javne jame za te vrste odpadkov je vzrok, da kar butaš ob škotel in razbite steklenice po vseh gorenjih cestah na Livadi. Občina bi morala na kak način poskrbeti za odpravo tudi teh smeti.

RUPA

Že večkrat smo v Novem listu pisali, da so delavci in delavke rupenske kartonaže zapostavljeni.

Kanaljska dolina

LANDAR

Naši kraji imajo neverjetno dosti starih in častitljivih ostalin iz sivih dob davnih Langobardov in naših prednikov. Ena najbolj zanimivih pa je prav gotovo v skalo vsekana cerkev Sv. Ivana v Čele ali bolj znana po svetu kot Landarska jama. Njena starost sega že tisoč let nazaj. V jami so se baje skrivali naši dedje pred divjimi Huni za časa preseljevanja narodov. Še legende pojejo o kraljici, ki se je zatekla v strmo votlino pred grozanskim kraljem Atilo. Cerkevica v skali je pa iz poznejših časov, in sicer že iz leta 888. Vkllesani napis mojstra Andreja iz Loke kaže letnico 1477, ko je bila cerkev popravljena.

Cerkvica je res svojevrstna, daleč po svetu ji ni podobne. Velika škoda je, da je taka častitljiva priča začela propadati. Uničuje jo vlaga, dohod po visokih stopnicah nad globokim hudournikom je tudi že nevaren. Zato so se ljudje prav razveselili, ko je prišla pred tremi tedni komisija za varstvo spomenikov iz Vidma in je začela pregledovati, kaj bi se dalo ukreniti, da se ta spominska cerkev ohrani. Kdaj bodo pričeli z obnovo, se sicer še ne ve. Stalo bo pa precej denarja, ker so se v Vidmu malo prekasno spomnili, kako je ta cerkev vredna, da ostane spomin tudi našim otrokom. Obenem bo pa silno privlačna točka za izletnike in ljubitelje starin. Denar za popravila ne bo potemtakem popolnoma zavrnjen.

Na žalost moramo ponovno ugotoviti krivico, ki se dogaja zaposlenemu osebju. V prvi vrsti omenimo plačo, ki je ne dobivajo redno, marveč z več dni zamude. V kartonaži še vedno ni kopalnice, ki pa je nujno potrebna. Delo je na marsikaterem mestu zelo umazano in tako morajo odhajati delavci na domove umazani kakor dimnikarji.

Tudi za žejo ni preskrbljeno. Lahko bi še več drugih stvari omenili, vendar že našete dovolj jasno pričajo, zakaj je prišlo do stavke v minulem tednu.

Upamo, da se bo zadeva vendarle uredila in da bodo oblastva in higienski uradi zadevo tako uredili, da bodo uslužbenci lahko delali tako, kakor je potrebno za človeka v današnji atomski dobi, kjer bi moralo biti izkoriščanje že davno pozabljeno.

PODGORA

Ko je Soča po prvem spomladanskem deževju močno narastla, smo se že kar bali, kaj bo z našo že tako »slavno« pašarelo. Saj bi skoraj obhajali obletnico, odkar jo je voda odnesla. No, pa se ni to pot nič hudega zgodilo. Samo delo pa tako počasi napreduje, da ne vemo, ali bo za to veliko noč ali za prihodnjo skrajšana pot v mesto.

Stavbno gibanje je v našem tako industrijskem predmestju kar mrtvo. Res je, da se pri nas tako malo brigajo javne oblasti za kaka javna poslopja ali za gradnjo delavskih hiš. Vse je prepuščeno v tem pogledu le zasebni podjetnosti.

V cerkvi pa le opazimo, da se nekaj giblje. Po prizadevanju skrbnega g. župnika se je že marsikaj uredilo. Za prihodnjo zimo misli celo na ogrevalnike, česar bodo verniki gotovo prav veselili. Orgle so tudi že naročene. Manjka pa še vedno dober pevski zbor. Nekoč je cerkveno petje v Podgori slovelo daleč naokoli.

TRŽIČ

V nedeljo bo državni predsednik Segni obiskal Trst in Tržič. V ladjedelnici sv. Marka bo navzoč pri splavitvi prekocean-ske ladje »Raffaello«, v Tržiču bo pa odprl veliko podjetje Tržaških elektrotehničnih delavnic. Dražvnemu poglavarju pripravljajo zlasti v Tržiču nad vse slovesen sprejem. Župan mu bo izročil pri vходу v mesto po stari navadi umetniško izdelane ključice tržiškega mesta. Na županstvu se bo podpisal v novo spominsko knjigo, pripravljeno nalašč za to priložnost. V delavnicah bodo vsi delavci na svojem mestu, da si bodo vsi gostje mogli ogledati potek obratovanja v podjetju, ki je eno največjih te vrste v vsej državi.

PEČ

Sele ko je kak god ali podoben jubilej se spominjamo tudi naših najstarejših sedov. Kdo bi si bil mislil, da bo v torek obhajal Jože Ožbot poleg svojega godu tudi svoj 90. rojstni dan. Matične knjige izkazujejo, da je naš Jože najstarejši občan sovojenjske občine.

Jubilant je kljub majhni naglušnosti še vedno prava slovenska grča po telesu in

Iz Goriške

po duhu. Dolgo in polno zgodbo je njegovo življenje. Kot zidarja sta ga delo in skrb za družino zanesli v Ljubljano, Švico, Avstrijo. Imel pa je stari Ožbot tudi za kaj se ubadati. V dveh zakonih se mu je rodilo dvanajst otrok, od katerih je sedem še živih. Dva sta dala življenje v vojni, nekateri žive pa po svetu.

Očeta, ki je res kot pravi oče v družini, se pa še vedno vsi oklepajo z ljubeznijo in spoštovanjem.

Jubilantu iskreno čestita tudi soseska z željo, naj jih našteje še sto let in več!

JELERJEV SEMENJ

Gorica pozna, pravzaprav je poznala, dva velika letna sejma. Najbolj znan je tisti za svetega Andreja, ko je bila letina pospravljena in so prišli okoličani nakupovat v mesto in se obenem tudi malo povesečili. Pred spomladanskim delom je pa bil še bolj razvit in živahen semenj ob praznovanju škofijskih patronov svetega Hilarija in Tacijana. Ob tem »Jelerjevem semnju« se je zgrnilo v mesto na tisoče Gorjanov, Vipavcev, Bricev in Kraševcev. Prihajali so nakupovat semena, zlasti semenski krompir. Dolge vrste voz, polnih vreč s krompirjem so stale od Travnika do »Rajha« na Korzu. Pripeljali so tudi repo za kisanje. Kraševci so ponujali listne koše, cajne, bičevnike iz kropivca; Lokovčani srpe, britve in podobno železno robo. To je bil zares pravi gospodarski sejem, ki so ga željno pričakovali tudi goriški krčmarji. Po sklenjenih kupcijah se je iztočilo več kot prej vse leto.

Po vojni je pa Jelerjevo sejmovanje začelo propadati. Nekaj stojnic okoli trga, to je vse. Dijaki nimajo pouka, a komaj vedo, čemu je prosti dan. Pa še komu drugemu bodo te vrstice osvežile spomin na nekdanje živahne goriške semnje.

VOJNA NEVARNOST

Pa nikar ne mislite, da grozi prav goriškemu mestu nevarnost kake nove vojne. Tu mislimo na stalno nevarnost, ki preti meščanom in njih imetju od še nerazpočetnih granat iz prve svetovne vojne.

Pred kratkim so se razpočile take slepe granate v drevoredu XX. septembra med razvalinami nekdanje Komjančeve hiše. Železni drobci so leteli na dvorišča sosednih hiš. K sreči ni bilo človeških žrtev.

Nedolgo tega so pa odkopali delavci veliko granato kar sredi mesta v ulici Roma, kjer podaljšujejo ulico. Izravnavali so tla za cestišče in naleteli na nevarni izstrelek. Prav srečen slučaj je hotel, da niso udarili s krampom po naboju, sicer bi bilo bogve koliko žrtev.

Pri podiranju starih mestnih delov bodo morala podjetja upoštevati, da vojna nevarnost iz leta 1915 še ni izginila v goriškem mestu.

GOSPODARSTVO

Vodna kultura ali hidroponika

Pred 100 leti (1860) je J. von Sachs začel delati poskuse, da bi ugotovil, kako vplivajo posamezne kemične snovi na razvoj rastlin. Njegov način dela so prevzeli še drugi znanstveniki in ga skoraj v isti obliki uporabljajo še danes, če hočejo ugotoviti, katera kemična snov ima izrazito svojstven učinek na trdost stebela, zorenje stebela, sladkorne vsebine jagod in plodov in na ostalo. Postavljenih vprašanj je mnogo in mnogo je tudi posameznih kemičnih snovi, ki prihajajo v poštev kot nujni sestavni deli rastlin in njih posameznih delov. V začetku so delali poskuse tako, da so isto zemljo v različnih loncih gnojili z različnimi kemičnimi snovmi, v vse lonce pa vsejali ali zasadili isto rastlino, recimo žito, fižol ali drugo.

Z navedenimi poskusi je bilo precej natančno ugotovljeno, kaj posamezne rastline potrebujejo, s čim jim je potrebno gnojiti, kdaj gnojiti itd. Seveda prav vse tajne še niso odkrite in zato s poskusi nadaljujejo. Kmalu pa so nekateri znanstveniki začeli delati poskuse brez zemlje in so v poskusne posode dali samo gnojilno tekočino, to je navadno vodo, v kateri so bile raztopljene različne kemične gnojilne snovi. Za preizkusne rastline so morali seveda urediti primerno oporo. Ta način preizkušanja je bil posebno razširjen v ZDA, kjer je W. F. Gericke leta 1935 začel tako gojiti nekatere rastline, pozneje so se pridružili še drugi in danes ima hidroponika ali vod-

na kultura, to je kultura rastlin brez zemlje - prsti, že posebno kmetijsko tehniko in je že marsikje razširjena.

Trenutno še ni človeštvo tako razmnoženo, da bi manjkalo zemlje za obdelovanje, a določeni predeli so že tako gosto naseljeni, da se tam izplača vodna kultura za vzgajanje cvetlic in tudi kakšne povrtine. Če je že danes tako, kako bo pa jutri, ko bo na svetu mnogo več prebivalstva? Če je danes na svetu 3 milijarde ljudi, bo marsikateri sedaj živeči človek dočkal podvojitve človeštva, to je 6 milijard. In ko bo vseh ljudi 10 milijard? Zato hidroponika ali vodna kultura ni samo igračkavanje znanstvenikov, marveč zelo resna zadeva, ki bo verjetno v znatni meri poklicana na sodelovanje pri prehrani človeštva.

Danes še nimamo natančno ugotovljenih raztopin, ki bi bile primerne za vodne kulture. To se lahko doseže le na mednarodnem kongresu znanstvenikov, ki se s tem pečajo. Tam se lahko izmenjajo posamezne izkušnje in tudi ugotovitve, katera mešanica oziroma raztopina redilnih snovi je najprimernejša za posamezno kulturo. Vse mešanice so sestavljene iz kalija, dušika, apna, magnezija, žvepla, fosfora in klora ter seveda kisika in vodik, a v različnih odstotkih. Na splošno pa je raztopljen v litru vode po 1 do 1,5 grama vseh teh snovi skupaj, a nobene posamezne snovi ne več kot 1 gram. Te redilne mešanice so torej zelo redke, saj vsebuje liter 1000 gramov vode.

Praktično vzgajajo sedaj v vodni kulturi največ paardiznike, to je povrtino, ki je od vseh vrst najbolj visoko cenjena zaradi izrednega bogastva na vitaminih. Naprave za vzgajanje paradižnikov v vodni kulturi imajo danes v ledenih severnih predelih — ameriške vojaške edinice in najbrž tudi ruske — in predvsem seveda blizu mest. Na Siciliji je že urejeno na trgovski podlagi veliko podjetje s 50 ha vodnih kultur, ki že kar v vagonih razpošilja sveže paradižnike v vseh tednih leta.

Rudninske soli za živino

Naso živino ne smemo krmiti z enoličnimi hranili, zlasti ne sme v krmi primanjkovati rudninskih soli in vitaminov, ker bi to seasoma škodljivo vplivalo na zdravje zivali. Pomniti moramo, da krava, ki daje dnevno 20 litrov mleka, izloči iz organizma približno 160 gramov predvsem apnenih in fosfatnih soli.

Zaradi stalnega pomanjkanja natrija, apna, fosforne kisline in vitaminov nastanejo pri mladih živalih motnje v razvoju (rahitis, kostolomnica, lizavost), pri odraslih živalih — posebno kravah in kozah — pa jalovost, težki porodi, mrtvoudnost pred in po porodu, kostolomnica, požrešnost po tujih nepravilnih predmetih, presikanje mleka in druge bolezni. Poleg natrija, kalcija in fosfora rabi telo še majhne količine železa, joda, magnezija, žvepla, kobalta in drugih prvin.

Pomanjkanje rudnin v krmi pride najbolj do izraza v sušnih letih, ko so zelena in sušena krmila revna na kalciju in fosforu. Živinoreja na našem Krasu je v tem pogledu večkrat prizadeta in moramo naši živini nuditi pomoč z dodatki apnenih soli in fosfatov (krmilno apno, kostno moko, fosforno kislino apno). Pokladanje takih soli naši živini je pa potrebno zlasti v sedanjem času, ko živino krmimo izključno s suhim senom, slamo ter otrobi.

ITALIJANSKI RIŽ IN »SET«

Med državami SET (Skupno evropsko tržišče) pridelava samo Italija znatno količino riža, medtem ko je v ostalih državah domača proizvodnja riža pičila, velika pa je potrošnja. Italijanski riž je sicer res dober, a zato tudi drag in posebno Nemčija in Nizozemska nista nič kaj voljni drago plačevati italijanski riž, če ga pa dobijo mnogo ceneje iz inozemstva. Hud boj v tej zvezi vodi dnevnik »Deutsche Zeitung« v Kölnu, ki trdi, da je pridelovanje riža v Italiji ostanek Mussolinijeve avtarkične politike.

IZREDNA KRAVA

V Nemčiji ima H. Weers v Bagband izredno kravo »Alfa« nemško-holštajnske pasme. Po 12 otelitvah — 5 junčkov in 7 junic — je dala nad 100.000 kg mleka z maščobo 4,38%, tako da je dala v celoti 4.386 kg maščobe. Rojena je bila 27. okt. 1949.

KONJI NA KMETIJSKI RAZSTAVI V VERONI

Za konje so bili posebej določeni dnevi 9. in 12. marca. Na razstavo je bilo prignanih več konj kot lani. Iz inozemstva so uvozili 1100 glav, od katerih največ iz Jugoslavije, kateri sledijo Madžarska, Poljska in Sovjetska zveza. Avstrijci so razstavili 40 kobil noriške pasme, Švica nekaj konj iz Jure. Razstavljenih je bilo tudi 70 ponijev, od katerih nekaj italijanske vzreje, največ pa iz Švedske.

Prvi dan konjskega sejma je vladalo mrtvilo in dosežene cene so bile nizke. Drugi dan je postal trg bolj živ, cene so se dvignile in mnogo prvi dan prodanih živali je bilo ponovno prodanih, a s precejšnjim dobičkom. Velika večina uvoženih konj iz Jugoslavije, kakor tudi iz Madžarske, Poljske in Rusije je bila namenjena za zakol. Srednja dosežena cena za te konje je bila 330 lir za kg žive teže, a kakšna žival je bila prodana tudi po 350 lir za kg žive teže. Letošnje cene so za 100 lir višje od lanskih. Norijske kobile iz Avstrije so imele zelo lahek trg in so bile takoj prodane po 250 tisoč lir ali za 20.000 lir dražje kot lani. Vendar je bil splošen vtis, da bi morale te kobile doseči višjo ceno. Deset teh kobil je bilo prodanih v pokrajini Bocen, ostale v Južno Italijo. Povprečna cena ponijev je bila 150.000 lir. Skupno je bilo prodanih nad 90 odst. vseh razstavljenih konj.

K D O bo nabral največ točk?

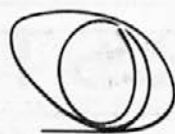
4. ugankarski natečaj »NOVEGA LISTA« z nagradami

81. Zabrenči po vsej livadi in zapoje: Daj mi, daj! Kar nam boste dali radi, dali bomo vse nazaj.
82. V shrambi pal na tla je sod, prileteli od povsod so sodarji in tesarji, vsi veččaki razboriti, niso mogli ga zložiti.
83. Po vodi brodi, po suhem hodi, a vendar še ni prilezla iz hiše.
84. Razpela je ptičica krila, preplula je morja do konca obzorja, a kril ni zmohila.
85. Polno dijakov v hiši sedi, vsi so nemi, en sam govori.
86. Vse ljudi na svetu odeva, sama pa je gola reva.
87. Vsa je slama izgorela, hiša je ostala cela.
88. Skoči srna izza trna, ko iskoči, srce ji poči.
89. Spočetka hodi po štirih, sredi življenja po dveh, v starosti po treh.
90. Kaj beži brez nog, grabi pa brez rok?
91. Kaj pije vodo in gleda v nebo?
92. Kaj je tisto, kar vsak dan redno svoj zapušča

- stan, gre k potoku na vodo, a ne zmeni se zanj?
93. Kaj spravlja v žep lepo gospod, a meče siromak na pot?
94. Kaj iz grla brez glave kliče v daljave?
95. Ne govori kot mi ljudje, kar hoče, vendar vse pove.
96. Mlada sem in sem zelena, nisem dekle, nisem žena, bere me, kdor ima volne, kdor se me dotakne, kolne.
97. V dežju, soncu, v svitu lune: rad prebira zlate strune, čuješ me še skozi zid, le očem sem vedno skrit.
98. Po glavi so me počili in rep so mi zabili, kjer so me zabili, tam so me pustili.
99. Kdo hišico si naredi in sama se zaklene v nji?
100. Pobalin se pripodi, da izpije lačen kri: plane nate žvižgajoč, sit jo spet odkuri v noč.

(Dalje prihodnjič)

V vrtincu

25.

R. R.

»Ah, kaj,« je zamahnil Samo, »nič drugega kot stanovsko tovarštvo — če pa je še malce ljubezni vmes, kaj morem jaz za to?«

Divna ga je potegnila bliže in mu toplo zašepetala:

»Samo, ali bi ne bilo lepo, če bi bilo med nama zopet tako kot nekoč?«

Samo ji ni odtegnil roke, le začudeno jo je poslušal. Kakšne boje je neki prestala, preden si je upala izreči te besede!

»Da — lepo bi bilo,« je potrdil, »toda ne sme biti — vsaj sedaj še ne — je še marsikaj vmes.«

Pazljivo ga je pogledala: »Morda — tudi ta ženska?«

Samov pogled je plaval proti izhodu kjer je pred eno minuto izginila Maja. Težko mu je bilo, da je ni mogel spremiti vsaj do letališča. Čemu ni tega napravil? Treba bi se mu bilo samo ločiti od Divne in še to za malo časa.

Težko mu je bilo, da ni več Maje ob njem z njeno naravno svežino. Kolikšna razlika med njo in med melanholično, čeprav krasno Divno.

Ni odgovoril na njeno zadnje vprašanje. »Pojdiva,« se je godrnjavo obrnil k Divni, »čaka naju še dosti opravek.«

Ko je Divna odšla iz Ibrahimove trgovine, se je Turek začel živahno gibati. Žena

mu je pridno pomagala, da sta znesla vse sumljivo blago na varno k nekemu sorodniku. Sorodnik je bil kajpak zanesljiva oseba; saj je bil policijski uradnik.

Ko je bilo to opravljeno, je Ibrahim telefoniral iz javne govorilnice Otmarju. Upošteval je modro svarilo Divne, naj takoj obvesti vse bolj važne tovariše. Otmar ga je začuden poslušal. Kletvico na Alaha je siknil skozi zobe.

»Kdo je bil pri tebi?« je vprašal Ibrahim. »Žena tistega...?«

»Da, njenega moža so ujeli, ona je pa še utegnila zbežati. K tebi si ni več upala, ker se je bala, da opazujejo tvojo hišo.«

»Hvala, Ibrahim, ostale si že opozoril?«

»Ne — zdaj bom še nje.«

»Ah, dobro, jaz bi sedaj prav ne mogel.«

Otmar je tudi začel z vso naglico pospravljati po hiši, da ne bi ostalo kaj sumljivega. Naslednje jutro je res prišla policija in je vse stanovanje natančno prebrskala. Našla ni seveda nič, kar bi dalo povod za aretacijo. Otmar je stal sredi sobe s prekrizanimi rokami in povešenimi očmi ter je nedolžno zatrjeval, da ga je prav gotovo ovadil po krivici kak sleparski tekmeč; on sam da je pošten trgovec s preprogami in Alah je priča, da še ne ve, kaj so strupena mamila.

Preiskovalci so govorili tudi o neki skriti oddajni postaji, odkrili seveda niso ničesar. Na koncu so se še opravičili pred gospodarjem, ki se je zmagovito smehljaj za njihovim hrbtom.

Policijski nadzornik se je zelo ujezil, ko je zvedel o neuspeli preiskavi. Nič kaj prav mu ni hodil v račune tudi Radič, ki mu je pravzaprav dal pobudo, da je ukazal preiskavo. Praznih rok so se vrnili policisti tudi še s treh drugih krajev, katere je označila Divna kot tihotapska središča. Samo enega člana opijske tolpe so našli z rokami v vreči, ker ni verjel Ibrahimovim opominom.

Radič je razdražen pogledal Divno. Kako naj si to razlaga, ko pa je ona vse tiste označila kot člane mednarodne opijske družbe.

»Bržkone so postali oprezní zaradi Komijeve aretacije,« se je branila. Nenadoma jo je pa prešinil nerazumljiv strah. Bržkone je vse druge posvaril Ibrahim. Ona ni včeraj pomislila na to.

Policijski nadzornik je menil, da ne preostane nič drugega, kakor da osumljence sooči z gospo Divno. Ne, prišel mu je na um še boljši načrt, katerega je odobril tudi Samo. Divna naj gre sama k tistim osobam. V rokah bo nosila popolnoma enostavno žensko torbico. V resnici bo pa y njej skrit majhen magnetofon, ki popolnoma neslišno deluje; s potegljajem na zunanjo nit se odpre in zapre.

(Dalje)

Dachau je danes že eno izmed tolikih predmestij Münchena. Skoraj vsako uro odpelje vlak s 25. tira osrednje münchenske postaje v približno 18 km oddaljeno mesto. Radovedno sem si ogledoval ljudi, ki so čakali na vlak: mirni, normalni, čisto vsakdanji tipi Bavarcev, ki bi jih vsakdo zatrdno zamenjal za Slovence, če bi jih srečal kje na ljubljanski postaji ali na Gorenjskem. To so torej ljudje, ki so bili več kot deset let sosedje enega prvih in najbolj zloglasnih nacističnih koncentracijskih taborišč. Ustanovljeno je bilo v trenutku, ko so se nacisti polastili oblasti na Bavarskem. Prav te dni se je münchenski tisk z obširnimi članki spomnil tistega žalostnega dogodka. Med prvimi, ki so romali v dachausko taborišče, so bili odlični predstavniki demokratičnega münchenskega tiska in nekatere so v taborišču tudi umorili.

Kljub temu sem bil tisto popoldne edini, ki je poromal iz Münchena na tisti kraj groze. Skušal sem razbrati vsaj na obrazih starejših ljudi, ki so se peljali z menoj v Dachau, kak izraz, nekaj, kar bi spominjalo na tiste dni, ko so se v njihovi sosesčini dogajale največje grozote v Evropi. Človeku se pač zdi, da ni mogoče prebivati celo desetletje v neposredni sosesčini enega največjih morišč sveta, ne da bi se v človeka zajedlo nekaj groze, ki je nič več ne more docela pregnati. Toda na mirnih, dobrodušnih obrazih tistih ljudi nisem mogel odkriti njenih sledov. Zdeli so se mi kakor vsi drugi ljudje iz münchenskih predmestij: prijazni, niti ne preveč samozavestni spričo gospodarske konjunktore, ki so je deležni, in spokojni. Nobeden ni pokazal zadrege, ko sem spraševal, kako bi prišel iz mesteca do taborišča. Pojasnili so mi, da vozi do tja avtobus, približno vsake pol ure izpred postaje. Kvečjemu da je bilo v njih rahlo začudenje, kako da sem se tako sam, sredi poljubnega popoldneva podal na obisk tja.

Toda kaj pravzaprav pričakujemo od teh ljudi, sem pomislil. Delam jim krivico. Saj niso oni ustanovili taborišča in čeprav so živeli komaj slabe pol ure oddaljeni od njega, najbrž niso vedeli, kaj vse se tam dogaja. Totalitarni režimi so presenetljivo izpopolnili tehniko prikrivanja svojih zločinov in podlosti pred javnostjo, in nacistični režim je lahko veljal hkrati s Stalinovim v tem za učitelja vsem drugim. Saj niti mi, ki

Svidenje z Dachauom

E. Z. — I.

smo dolge mesece ali leta prebili v KL Dachau, nismo vedeli za vse tisto, kar se je v njem dogajalo. Kako bi bili mogli vedeti tisti zunaj? Niti slutiti nismo, da v Auschwitzu množično s plinom morijo Jude in tudi druge, čeprav so tudi od tam prihajali transporti, in najbrž tudi tisti ljudje, ki so jih prignali od tam, niso vedeli za tisto množično morjenje, ali pa so molčali. Spominjam se starejšega judovskega tovarnarja iz Brna, ki mi je še marca 1945 pripovedoval, da sta žena in edina hčerka v Auschwitzu, in se veselil skorajšnjega svidenja z njima, po koncu vojne.

Nacisti so hoteli popolnoma izolirati taborišča od okolice, zato so jih najrajši urejali v kakšni močvirni ali drugače pusti, redko naseljeni pokrajini. Tudi dachausko taborišče so ustanovili sredi obsežnega barja, ki je bilo tedaj še redko naseljeno, poraslo z redkim gozdom in grmovjem. Edino kmetijo, ki jo je bilo videti daleč naokrog, so spremenili v skladišče za semena in za zdravilna zelišča s taboriščne plantaže. Ljudje iz Dachaua so mogli od daleč videti dolge kolone ljudi v zebraatih taboriščnih oblekah ali v razcapanih civilnih oblekah z velikima rdečima črkama KL na hrbtu, toda v stik z njimi niso prišli. Edino, kar so vedeli, je bilo to, da so to zakleti sovražniki nemške države in nemškega naroda. Morda se jim je zdelo še človekoljubno, da so jih vtaknile nemške oblasti samo v taborišče in jih tam redile, namesto da bi jih bile dale kar postreliti. To so bili časi, ko je ne le Nemec, ampak vsak Evropejec še verjel, da je vsaka oblast pravična in če že ne ravno od Boga, pa vsaj legalna. In zato ni mogel dvomiti, da je delala prav, kar je delala. Mnogi to še danes verjamejo. Sicer pa pravijo, da niti Anglija in Amerika kljub svoji sijajni obveščevalni službi nista vedeli za morije v Auschwitzu in niti za vse tisto, kar se je dogajalo v Dachauu. Zakaj bi bili morali biti Dachaučani bolje poučeni? A tudi če so kaj več vedeli, so se bali.

(Dalje prihodnjič)

ŠPORTNI PREGLED

Stanje boksarskega športa je sedaj zelo zamotano

Amerikanci še vedno najboljši

V boksarskem svetu je sedaj precejšnja zmešnjava. Znano je, da so pred leti vse države in boksarske zveze priznavale samo osem kategorij in s tem samo osem svetovnih prvakov. Ker so se pa ponovno pojavile druge kategorije, ki jih strokovnjaki imenujejo »junior«, jih je sedaj vsega skupaj že enajst. Povečalo se je s tem tudi število svetovnih prvakov, toda teh pa ni le enajst, temveč jih je nekaj več, ker vse države ne priznavajo sedanjih resničnih svetovnih prvakov, temveč proglašajo za svetovne prvake druge boksarje. Svetovni prvaki in njihovi dvoboji so neusahljiv vir denarja. Čim več je svetovnih prvakov, tem bolj so prireditelji zadovoljni. Nove boksarske kategorije so uvedli, ker so zdravniki in strokovnjaki menili, da je razlika v teži lahko nevarna za boksarje. In tako se skoraj vsak teden boksarji borijo za svetovno prvenstvo. Pojavljajo se novi boksarji, drugi pa izginjajo, nekateri napredujejo na lestvici, drugi pa nazadujejo.

Katere države se najbolj udeležujejo v tem športu? Kot vedno, so na prvem mestu predstavniki Združenih držav Amerike. Za sestavo lestvice smo upoštevali vseh enajst kategorij in izbrali petnajst najboljših boksarjev. Skupno število boksarjev je torej 165, od teh jih je kar 77 iz ZDA, torej skoraj polovica. Boksarji ZDA so nabrali skupno 196,50 točke. Na drugem mestu je Kuba, ki je s svojimi šestimi predstavniki (najboljši so: Ramos, Vaillant in Rodriguez) nabrala 22,50 točke. Tretje mesto je osvojila Mehika s 22,25 točke. Dobrih Mehikancev je kar dvanajst in od teh je brez dvoma najboljši Medel (petelinja kategorija). Četrto mesto pripada Japonski, ki ima 19,50 točke (devet boksarjev, od katerih sta najboljša Harada in Takayama). Če je Japonska najboljša azijska država, je Italija najboljša evropska država. Italija se je uvrstila na peto mesto z 18,75 točke.

Najboljši Italijan je Burrini. Takoj za Italijo se je uvrstila Anglija (17,50 točke), ki ima odličnega Curvisa. Najboljša afriška država je Nigerija, ki je na sedmem mestu. Nigerija ima samo dva boksarja (Dick Tigerja in Rafiu King Joa), a je vseeno nabrala 12,50 točke. Na 8. mestu je Argentina (11,75 točke), ki ima številne boksarje (devet), čeprav vsi niso na vrhu lestvice. Najboljši Argentinec je Fernandez. Deveto mesto so osvojili Filipini (11 točk) s svojimi štirimi predstavniki, katerih najboljši je Elrode. Na desetem mestu pa je Brazilija (10,25) s svojim boksarjem Jolrejem.

Od 10 držav jih je torej pet iz Amerike (ZDA, Kuba, Mehika, Argentina in Brazilija), dve iz Evrope (Italija in Anglija), dve iz Azije (Japonska in Filipini) ter ena iz Afrike (Nigerija). Zanimivo je, da se države Južne Amerike začnajo boriti za prva mesta v skupni lestvici in prav to predstavlja največje presenečenje zadnjega časa. Poleg omenjenih južnoameriških držav pridejo v poštev še: Peru (12.), Panama (14.), Kolumbija (16.), Venezuela (18.), Jamaika (19.), Bahama (22.) in Kanada (25.). Najboljši boksarji teh držav so: Mina, Laguna, Caraballo, Hernandez, Grant, Brennan in Cleroux. Od azijskih držav bi lahko omenili še Siam, ki je s svojim Kingpetchom na 11. mestu. Na afriški celine sta še Ghana (15.) in Južna Afrika (25.), katerih predstavnika sta Robertson in Nhlaph. Od evropskih držav najdemo Nemčijo (12.), Španijo (16.), Švedsko (20.), Francijo (21.) in Finsko (23.). Najboljši boksarji omenjenih držav so: Scholz, Folledo, Johansson, Halimi in Maki. Preseneča slaba uvrstitev Nemčije in posebno Francije, ki je 21. na svetu. Po celinah je lestvica naslednja: 1. Severna Amerika (231 — 88 boksarjev), 2. Južna Amerika (59,50 — 29 boksarjev), 3. Evropa (54 — 27 boksarjev), 4. Azija (38,50 — 14 boksarjev), 5. Afrika (18 — 6 boksarjev) in 6. Avstralija (0,25 — 1 boksar).

Oglejmo si posamezne kategorije (začeli bomo z najlažjimi). V mušji kategoriji (50,802 kg) nastopajo mnogi azijski predstavniki. Svetovni prvak je Pone Kingpetch (Siam), Japonca Harada in Ebihara pa sta na 3. in 5. mestu. Prvi v lestvici je Italijan Salvatore Burrini, drugi je predstavnik Kolumbije Bernardo Caraballo, četrty pa je Argentinec Miranda. Južni Amerikanci se odlikujejo v petelinji kategoriji (53,524 kg). Svetovni prvak je Braziljanec Eder Jofre. Prvi, drugi in tretji na lestvici so: Ismael Laguna (Panama) teh Mehikancev Joe Medel in Edmundo Esparza. Najboljši predstavnik Evrope je Italijan Piero Rollo, ki je na šestem mestu. V peresni kategoriji prevladujejo

boksarji ZDA. Davey Moore je tako že dolgo let svetovni prvak te kategorije (57,152 kg). Najboljši predstavnik za svetovnim prvakom je Kubanec Urtimio Ramos, sledita Nigerijanec Rafiu King Jo in Japonec Kazuo Takayama. Najboljši Evropejec je Anglež Howard Winstone. Četrty po vrstnem redu je lahka junior kategorija (58,967 kg). Svetovni prvak je Filipinec Flash Elrode, a najboljši boksar je Amerikanec Auburn Copeland. Drugi na lestvici je Solomon Boysaw (ZDA), tretji pa Floyd Robertson (Ghana). V lahki kategoriji tekmujejo boksarji, ki tehtajo do 61,237 kg. Svetovni prvak je Carlos Ortiz (ZDA), prvi v lestvici je Kubanec Doug Vaillant, drugi pa Paul Armstead, tretji pa Corloz Hernandez. Prvi je iz ZDA, drugi iz Venezuele. Najboljši Evropejec je Italijan Campari, ki je na petem mestu. V welters junior kategoriji (63,503 kg) še nimamo novega svetovnega prvaka, potem ko je častni naslov zapustil Tržačan Duilio Loi. Na prvih treh mestih so pa kar tri odlični predstavniki ZDA: Eddie Perkins, Kenny Lane in Luis Molina. Najboljši Evropejec je zdaj Dave Charney (Anglija). V welters kategoriji (66,678 kg) neusmiljeno gospoduje svetovni prvak Amerikanec Emile Griffith. Na prvem mestu lestvice pa je Anglež Brian Curvis, sledita Ralph Dupas (ZDA) in Curtis Cokes (ZDA). V srednji junior kategoriji je svetovno prvenstvo osvojil Amerikanec Denny Moyer, čeprav ta ne spada med odlične boksarje. Najboljši predstavniki te kategorije so: Kubanec Manuel Rodriguez ter Amerikanca Joey Archer in Ted Wright. Italijan Bruno Visintin je četrty. Srednja kategorija (72,574 kg) je last predstavnikov ZDA, čeprav je trenutno svetovni prvak Dick Tiger (Nigerija). Prvi in drugi na lestvici sta Amerikanca Gene Fullmer in Paul Pender, tretji pa je Anglež Terry Downes. Zanimivo je, da je Tržačan Nino Benvenuti na 14. mestu! Do konca našega pregleda manjkata še dve kategoriji: srednjetežka (79,378 kg) in teška. V prvi kategoriji je svetovni prvak Harold Johnson (ZDA). Na lestvici je na prvem mestu Peruvijanec Mauro Mino, sledita Amerikanec Eddie Cotton in Nemec Gustav Scholz. V teški kategoriji gospodujejo Amerikanci, le Šved Johansson je šesti na svetu. Svetovni prvak je Sonny Liston, na lestvici so na prvih mestih: Floyd Patterson, Cassius Clay in Eddie Machen. Od 11 prvenstev oziroma boljše od 10 (v welters junior kategoriji nimamo še svetovnega prvaka) imajo Amerikanci kar šest svetovnih prvakov, po enega prvaka vsaka pa imajo Siam, Filipini, Brazilija in Nigerija. Torej le Evropa nima svetovnega prvaka, ker tako Severna kot Južna Amerika, tako Azija kot Afrika imata le po eno častno trofejo.

Od Italijanov moramo omeniti naslednje boksarje: mušja kategorija: Burrini, petelinja: Rollo in Scarponi, peresna: Mastellaro in Sitri, welter junior: Lopopolo, lahka: Campari in Vecchiato, welters: Manca, srednja junior: Visintin, srednja: Benvenuti in Mazzinghi, srednjetežka: Rinaldi in Del Papa ter teška: De Piccoli in Amonti. D. T.

Avtomatizacija in kruh

(Nadaljevanje s 3. strani)

Se hujše je v avtomobilskih Fordovih tovarnah. Tehniki so za proizvodnjo iznašli nove stroje, ki v eni uri opravijo delo za devet prejšnjih ur. Zopet bo na tisoče brezposelnih delavcev.

Kaj naj pa rečemo v velikih uradih, na primer zavarovalnih in pri socialnem skrbstvu, kjer ima delo in kruh na tisoče in tisoče uradnic! Za ta posel so iznašli take elektronske stroje in računalne, ki opravijo isto delo, kot ga je zmoglo doslej 140 uradnic.

Posledice napredujoče tehnike in avtomatizacije dela si morete sami predstavljati. Človeka, kot prvega činitelja pri proizvodnji, potiska stroj v ozadje in mu grozi z brezposelnostjo, namesto z blagostanjem.

Posebna anketa o tem vprašanju je v Združenih državah pokazala, kakšno je mnenje prizadetih delavskih in srednjih slojev o avtomatizaciji proizvodnje. Večina je odgovorila, da se novega načina dela bolj boji kot komunizma.

V resnici pa bi tehnični napredek ne smel ogražati delavčevega zaslužka, če se skrajša delovni urnik, razširijo proizvodni obrati tudi med gospodarsko zaostale kraje in če se delodajavec, bodisi zasebnik ali pa država, zaveda, da služi proizvodnja v prvi vrsti človeški porabi, ne pa kopičenju bogastva.

Vsak napredek sproži nova socialna vprašanja, katera je treba reševati vzporedno z razvojem tehnike.

ŽENA IN DOM

DENAR, SPOSTOVANJE IN PONOS V ZAKONU

Najprej razrešimo vprašanje o denarju, ker na žalost v zakonu to vprašanje obstaja ter ga ne smemo prezreti. Ako imate zelo malo denarja, ne delajte si iluzij. Morda ga imate tako malo, da ste se s svojim fantom že pred poroko prepirale zaradi tega ali onega stroška. Nikar si zaradi tega ne grenite življenja, saj se večkrat dogaja, da se mladi ljudje prepirajo zaradi denarja in se bodo še prepirali tudi v zakonu, ker jim bo primanjkovalo to in ono. S tem v zvezi bi pa hotela nekaj dodati: skušajte razumeti, da s prepri ne boste izboljšali gnetnega položaja; ko se boste o tem prepirale, bodo prepri v hiši vedno redkejši. Potrudite se raje, tako porazdeliti stroške, da jih boste lahko poravnale. Nočem sicer trdit, da se z ljubeznijo vse doseže, saj ta na primer ne zadoštuje za poravnavo računa v pekarni, a ne bi hotela, da bi nekateri prenehali, imeti se radi samo zato, ker jim primanjkuje denarja. Tudi če se vso noč derete drug na drugega, tisočak, ki vam manjka, ne bo prišel na dan.

Poudariti hočem še nekaj drugega. V zakonu je zelo važno medsebojno spoštovanje. Kot se pre-

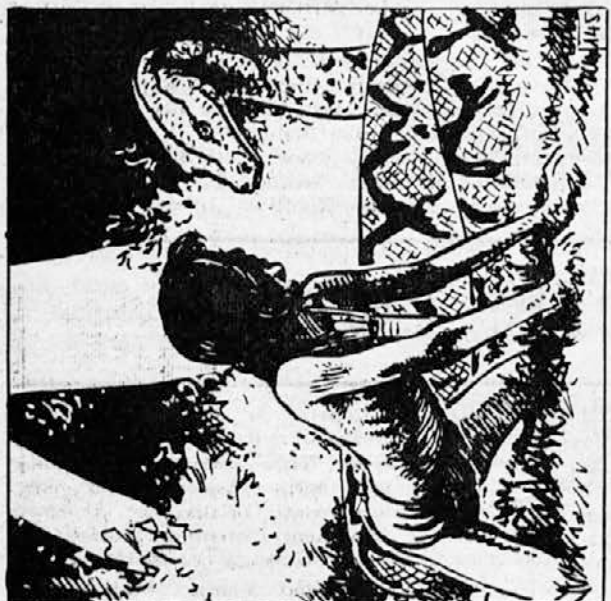
lomijo razna prijateljstva, ko preneha medsebojno spoštovanje, tako lahko iz istega razloga preneha tudi sreča v zakonu. Žena mora spoštovati voljo moža, a tudi mož mora upoštevati voljo žene. Moški ne sme namreč biti kot diktator, ki neprestano ukazuje, ker s tem ravnanjem postane nekakšen suženj. Nikar popolnoma ne pozabite na nekatere vpljudnosti: vpljudno dejanje, »hvala«, »prosim«, vpluden glas, vse to mora obstajati tudi med možem in ženo. In še končno misel: nikoli ne smete užaliti ponosa svojega moža. Moški je namreč zelo ponosno in občutljivo bitje, ki se včasih razburi za vsako malenkost. Če mu žena ob odhodu iz hiše reče: »Glej, da mi prideš takoj nazaj!« bo mož, ki ne sprejema rad ukazov, nalašč prišel pozno. Če mu pa reče: »Bilo bi mi drago, če bi prišel kmalu domov, če moreš, seveda«, se bo stvar morda bolj končala. Če bo kljub temu prišel pozno, ne bo tega vsaj nalašč napravil. V velikih in majhnih stvareh je dobro, da se ženska teh stvari zaveda, ker bo s tem že veliko pripomogla k srečnemu nadaljevanju zakona.

147. Deček je pritegnil Kajino glavo k svojemu ušesu in ji zaupno pripovedoval o novicah. »Mo- goče sem res pametna, toda prav gotovo sem tudi malo gluha. Saj bi sicer morala slišati »fijel«. Ta- ko pa si ti prvi, ki mi pripoveduje o rdečih psih. Koliko pa je dolov? Ni čudno, da so se tvoji vol- kovi vznemirili.«

146. »No, kaj pa bi rad,« ga je vprašala. »Saj še ni mesec dni tega, kar si mi metal kamenje v gla- vo in me zmerjal. Zdaj pa prihajaš z lepimi, pri- lizjenimi besedami — in jaz, neumna stara kača ti verjamem. Glej, zvila bom sedež zate, da se bova lepo in udobno pogovorila o tvojih težavah.« In že je Mavgli sedel na mehkem zvitku.

145. Mavgli se je pobiral s tal in se opravičeval: »Oprostite, Kaja, da sem te zmotil. Pravkar sem te iskal, toda kadar te srečam, si za celo mojo roko daljša in širša. Ni ga v džungli, ki bi se mogel primerjati s teboj, ti modra, stara, močna in lepa Kaja!« Kača velikanka se je udobrovoljila in ga je začela dražiti.

150. »Preplaval bom reko. S krdelom bi pričakoval dole na plitvinah. Napadli bi jih in pregnali, da bi se obrnili po reki navzdol.« »Ha, doli se ne bo- do pustili tako zlahka napoditi! Če bo lov tak, kot nameravaš ti, ne bo po njem ostalo drugega, kot nekaj kosti — in kosti malega golega človeka bo- do tudi obležale na produ!«

149. »Pripadam svobodnemu narodu, Kaja, dokler ne preženemo rdečih psov!« je zatrdil. »Dal sem svojo besedo in slišala so jo drevesa in reka.« »To je druga stvar!« je zasikala Kaja. »Hotela sem te vzeti s seboj v severna močvirja, toda dana be- seda je važnejša! Ostala bom s teboj! Kaj boš ukrenil, ko bodo prišli doli?«

148. Pravijo, da jih je zelo veliko. Najbrž bo le malo od nas dočakal novi mesec.« ji je pove- dal Mavgli. »Kaj se misliš vmešati v to stvar?« se je začudila Kaja. »Ne pozabi vendar, da te je krdelo nekoč izobčilo. Naj se volkovi pretepajo s psi. Ti si človek!« Toda Mavgli se je že odločil, da bo stal v spopadu na strani volkov.

Za

naše

najmlajše

26

DO KČD>KČD X-A-J-ZCJ
ANDZUTK
 RESE: MIKI
 MUSTER